

Exploring the Thoughts of Rav Aharon Lichtenstein, ztl

Historically

Avraham

1. Ramban, Bereishis 26:29

ויתכן שהיה אברהם גדול מאד ורב כח, שהיו בביתו שלש מאות איש שולף חרב ולו בעלי ברית רבים, והוא גם בן חיל אשר לבו כלב האריה ורדף ארבעה מלכים גבורים מאד ונצחם, וכאשר ראו הצלחתו כי היא מאת האלהים פחד ממנו מלך פלשתים פן יכבוש ממנו מלכותו, ונקל זאת ממלחמת ארבעת המלכים. אולי שמע עוד דבר השם שנתן לו הארץ, ולכן בא עמו בברית והשביעו אם תשקור לי ולנכדי, כי היה שקר אם ימרוד על המלך, וחשב כי אפשר שיחיה אברהם עד מלך נכדו. וכמעשה אבות עשו בנים, כי היה יצחק גדול כאביו ופחד המלך פן ילחם בו בגרשו אותו מארצו:

David Hamelech

2. Talmud Bavli, Moed Katan 16b

הוא עדינו העצני - כשהיה יושב ועוסק בתורה - היה מעדן עצמו כתולעת, ובשעה שיוצא למלחמה - היה מקשה עצמו כעץ.

Mashiach

3. Rambam, Hilchos Melachim 11:1,4

המלך המשיח עתיד לעמוד ולהחזיר מלכות דוד ליושנה לממשלה הראשונה, ובונה המקדש ומקבץ נדחי ישראל, וחוזרין כל המשפטים בימיו כשהיו מקודם, מקריבין קרבנות, ועושין שמטין ויובלות ככל מצותה האמורה בתורה...

ואם יעמוד מלך מבית דוד הוגה בתורה ועוסק במצוות כדוד אביו, כפי תורה שבכתב ושבעל פה, ויכוף כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה, וילחם מלחמות ה', הרי זה בחזקת שהוא משיח, אם עשה והצליח ונצח כל האומות שסביביו ובנה מקדש במקומו וקבץ נדחי ישראל הרי זה משיח בודאי. ואם לא הצליח עד כה או נהרג בידוע שאינו זה שהבטיחה עליו תורה והרי הוא ככל מלכי בית דוד השלמים הכשרים שמתו. ולא העמידו הקדוש ברוך הוא אלא לנסות בו רבים שנאמר ומן המשכילים יכשלו לצרוף בהן ולברר וללבן עד עת קץ כי עוד למועד

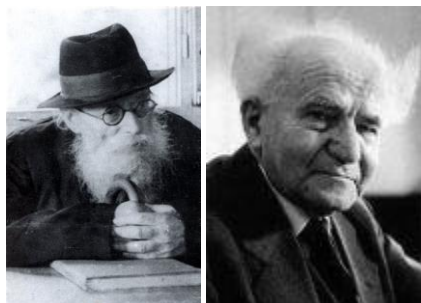
4. Bamidbar 31:3

וידבר משה אל העם לאמר החלצו מאתכם אנשים לצבא ויהיו על מדין לתת נקמת יקוק במדין:

5. Rashi, ad loc.

אנשים - נדיקים, וכן (שמות יז, ט) צחר לנו אנשים, וכן (דברים א, טו) אנשים חכמים וידועים:

Chazon Ish and David Ben Gurion

Tal Law:

<http://www.loc.gov/law/help/haredi-military-draft.php>

The draft deferment has traditionally been extended to yeshiva students who pledge that their sole occupation is the study of the Torah. As such, the deferment constitutes an exception to the compulsory military draft that is generally imposed on all Israeli nationals and permanent residents who have not reached military retirement age.

The number of eligible deferrals issued under this arrangement has dramatically increased over the years from under 400 a year until 1970,[4] to 800 in 1975,[5] 17,017 in 1987,[6] 26,262 in 1995,[7] 28,772 in 1997,[8] and 61,000 by 2010.[9] The percentage of those enjoying deferments as compared with the total number of persons who were drafted has similarly increased at a steady pace, from 5.4% in 1987 to 6.4% in 1995, 7.4% in 1996, 8% in 1997,[10] and 14% in 2007.[11]

In his 1998 leading decision in *Rubinstein v. Minister of Defense* on deferment of military service for yeshiva students, Supreme Court President Aharon Barak explained the reason for the deferment and its historical context as follows:

The original reason for the arrangement was the destruction of the yeshivas in Europe during the Holocaust and the wish to prevent the closing of yeshivas in Israel due to their students being drafted to the army. Today this objective no longer exists. The yeshivas are flourishing in Israel, and there is no serious worry that the draft of yeshiva students, according to any arrangement, would bring about the disappearance of this [yeshiva] institution.

Issues at Stake

Shevet Levi

6. Bamidbar 1:49

אַךְ אֶת מִטָּה לְוִי לֹא תִפְקֹד וְאֶת רֹאשׁוֹ לֹא תִשָּׂא בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

7. Rashbam, ad loc.

טעם כי לא ילכו צנצנא המלחמה אלא הפקד את הלויים על משכן העדות וגו

8. Rambam, Hilchos Shmita VeYovel 13:12-13

ולמה לא זכה לוי בנחלת ארץ ישראל ובביזתה עם אחיו מפני שהובדל לעבוד את י"י לשרתו ולהורות דרכיו הישרים ומשפטיו הצדיקים לרבים שנאמר יורו משפטיך ליעקב ותורתך לישראל, לפיכך הובדלו מדרכי העולם לא עורכין מלחמה כשאר ישראל ולא נוחלין ולא זוכין לעצמן בכח גופן, אלא הם חיל השם שנאמר ברכ י"י חילו, והוא ברוך הוא זוכה להם שנאמר אני חלקך ונחלתך.

ולא שבט לוי בלבד אלא כל איש ואיש מכל באי העולם אשר נדבה רוחו אותו והבינו מדעו להבדל לעמוד לפני יי לשרתו ולעובדו לדעה את יי והלך ישר כמו שעשהו האלהים ופרק מעל צוארו עול החשבונות הרבים אשר בקשו בני האדם הרי זה נתקדש קדש קדשים ויהיה י"י חלקו ונחלתו לעולם ולעולמי עולמים ויזכה לו בעה"ז דבר המספיק לו כמו שזכה לכהנים ללויים, הרי דוד ע"ה = עליו השלום = אומר י"י מנת חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי. בריך רחמנא דסייען.

And why were the Levites not given a heritage in the land and in the spoils with their brethren – because they have been set aside to worship and serve G-d and to teach His ways... therefore they are separated from the ways of the world, they do not join war... rather they are the soldiers of G-d

It is not just the tribe of Levi alone rather any person from the world whose heart inspires him and understands that he wants to separate from the world to serve and worship before Hashem and wants to remove from his shoulders the responsibilities and desires of the majority such a person is holy of holies and G-d is his portion for eternity

Taxes Model

9. Talmud Bavli, Baba Basra 8a

אמר רב יהודה: הכל לאגלי גפא, אפילו מיתמי, אבל רבנן לא צריכי נטירותא

What Type of War

10. Mishna, Sotah 43a

מתני'. +דברים כ+ ודברו השוטרים אל העם לאמר מי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו ילך וישוב לביתו וגו' - אחד הבונה בית התבן, בית הבקר, בית העצים, בית האוצרות, אחד הבונה ואחד הלוקח, ואחד היורש ואחד שנתן לו מתנה. +דברים כ+ ומי האיש אשר נטע כרם ולא חללו וגו' - אחד הנוטע כרם, ואחד הנוטע חמשה אילני מאכל, ואפילו מחמשת המינין, אחד הנוטע ואחד המבריך ואחד המרכיב, ואחד הלוקח ואחד היורש ואחד שנתן לו מתנה. +דברים כ+ ומי האיש אשר ארש אשה וגו' - אחד המאיר את הבתולה ואחד המאיר את האלמנה, אפי' שומרת יבם, ואפי' שמע שמת אחיו במלחמה - חוזר ובא לו. ...

11. Mishna, Sotah 44b

בד"א - במלחמות הרשות, אבל במלחמות מצוה הכל יוצאין, אפילו חתן מחדרו וכלה מחופתה.

Preemptive Strikes

12. Rambam Melachim 5:1

אין המלך נלחם תחלה אלא מלחמת מצוה, ואי זו היא מלחמת מצוה זו מלחמת שבעה עממים, ומלחמת עמלק, ועזרת ישראל מיד צר שבא עליהם, ואחר כך נלחם במלחמת הרשות והיא המלחמה שנלחם עם שאר העמים כדי להרחיב גבול ישראל ולהרבות בגדולתו ושמעו.

The Debate: Application

דעת תורה מאת מרנן גדולי ישראל הרב איסר זלמן מלצר והחזון איש זצוק"ל:

הרהר רבי איסר זלמן שעה קלה, והשיב כך: "השולחן ערוך פוסק, שעכ"ם שצרו על עיירות ישראל, בעיר הסמוכה לספר אפילו על עסקי קש ותבן מחללין עליהם שבת, אפילו לא באו עדיין אלא רוצים לבוא" (או"ח שכט וברמ"א). מהאי טעמא, במצב שאנחנו שרויים בו בעת הזו עלינו לכאורה להתגייס לצבא לגונן על שארית הפלטה... אלא שרבי אברהם ישעיהו ואני נתיישבנו, והכרענו בדעתנו דעת תורה, שבתקופה הזו יש הכרח גמור בביסוס עולם התורה... ועת לעשות לה'... והרי זה עניין המסור לגדולי התורה.

13. Talmud Bavli, Nedarim 32a

אמר רבי אבהו אמר רבי אלעזר: מפני מה נענש אברהם אבינו ונשתעבדו בניו למצרים מאתיים ועשר שנים? מפני שעשה אנגרייא בת"ח, שנאמר: +בראשית יד+ וירק את חניכיו ילידי ביתו

14. Letter from Rav Yitzchak Isaac Hertzog 10 November 1958

למעשה הרקע לעניין זה הוא הרבה יותר עמוק ורחב: חובה מוטלת על העם הישראלי כציון תחת שמי חיי עצמאות להעניק לבני-הישיבות אשר הופקדו לשכור על נכסי-הרוח של האומה (והם עושים את זאת במסירות נפש ובהקרבה לא יסוערו במצב כלכלי כבד מנשוא שלא יתואר בדברים) - שחרור סכל חובת גיוס כל דהו, כל עוד הם יושבים באהלה של תורה. כי אף הם מבינים ועומדים הם על בטחונה של תורת ישראל ומורשתו, אשר בהן תפארתו ובגללן הצענו עד הלום. אלה כאלה שומרים המה על קנייניה היסודיים של האומה, שהם תורת ישראל וארץ ישראל.

15. Responsa Tzitz Eliezer 18:63

הגרצ"פ ז"ל ומשנתו התמדתו בתורה והליכותיו בקודש

...ויודע היה לעמוד בקשרי המלחמה גם כשהיתה לו מפנים ומאחור, ולהפזרים עול תורה ביוזמים ובלא יודעים הוא מורה ומודיע להם דעת תורה המסורה לנו מסיני ושבעבורה באנו באש ובמים בכל הדורות, כי מצווים ועומדים אנו "לא לשלוח יד בבני הישיבות ולשעבדם לצבא המלחמה ואימונים או שאר עבודות, וידעו נאמנה שכל מי שמסר נפשו וחיוו לשקידת התורה הנהו איש צבא מלגיונו של מלכו של עולם להגנת עמנו וארצנו, וכל אלו העומדים במערכת הקרב על האויב מוגנים בזכות לומדי התורה" (מתוך כרוזו ממכתב פנייתו למפקד ההגנה בשנת תש"ח). ומגזירת גיוס בני תורה לגזירת גיוס נשים הוא נהם בנהימה מולם "זה איזה שנים בשעה שראינו עין בעין כי רחם ד' עמו לשבור עול גוים מעל צוארנו ויחד כולנו ראינו ושמחנו בישועתן של ישראל, רגשי גיל וחדוה נמלאו בכל חדרי לבנו, ולא עלה על הדעת שגם השטן יבוא בתוכנו להטיל חובת גיוס על בנות ישראל דבר שלא היה

כזאת בישראל מעולם ואשר גם גויי הארצות בממלכות תבל עדיין לא פרצו גדרי הצניעות באופן גם כזה להרחיק בנות ישראל בזרוע מבית הוריהם אשר עיניהם רואות וכלות לחנכם ברוח התורה והמסורה" (ממבואו לספרי הלכות מדינה ח"ב), וכלפי המהססים הפוסחים כאילו על שתי הסעיפים ומתרפים ממילוי תפקידים לפי מעמדם הציבורי הוא מביע כאב לבן "שאיילו זכינו לראות שהחרדים לדבר ד' ולתורתו מאוחדים בלב אחד להציל מה שאפשר להציל לכבוד תורתו הקדושה אין ספק בדבר שהיה מתקיים בנו לא ינוח שבט הרשע על גורל הצדיקים ובעלי ידיים המסואבות לא היו מעיזים פנים לעמוד כצר הצורר לתורת ישראל" (שם) וממשיל עליהם המאמר הנפלא במד"ר בראשית "כיון שנברא הברזל התחילו האילנות מרתתין, אמר להם מה לכם מרתתין עץ מכם אל יכנס בי ואין אחד מכם ניזוק. והדברים הקדושים האלה נוקבים ויורדים עד התחום, וכן הדבר בענינו שאלמלא ידע ראש הממשלה שכולנו מאוחדים בדעת אחת שזה גזירת שמד ממש אין ספק שהיה נכנע לקול הקורא מנהמת לב להצלחת עם ישראל ותורתו, ומעט מן האמת דוחה הרבה מן השקר" (שם). ויותר ממה שכתב כאן עוד שמורים בלבי הרבה דברים ובתוכם דרכי - הנהגה שמצאו לנחוץ להוסיף למסור לי ביחידות מפה לאוזן, וכפי שהתבטא ואמר לי "שצריך אני לדעת מזה".

16. Igros Moshe, YD 4:33

אם ללמוד תורה בישיבה או להתגייס לצבא

בע"ה עש"ק י"ז סיון תשמ"א

הנה אף שעניין צבא ההגנה הוא ענין גדול, אבל ענין לימוד התורה ללומדי תורה עוד יותר גדול גם מלהגין על המדינה כמפורש פ"א דבבא בתרא ח' ע"א הכל לאגלי

Behold, even though the matter of serving in the army is something great, the learning of Torah is even greater which also serves to protect the land as explained in the Talmud "everyone must pay the security tax"...

Rav Shlomo Yosef Zevin

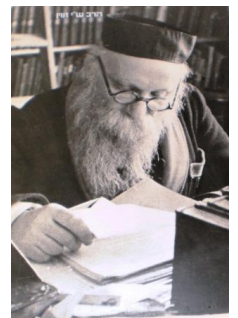
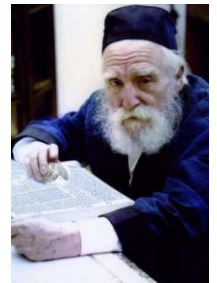
Shlomo Yosef Zevin (1888-1978) was born in Kazimirov (near Minsk)

17. Monograph published in 1948 under the pseudonym "One of the Rabbis"

(Translated in Tradition Fall 1985)

The deepest respect and admiration is due the rabbis and learned scholars of our holy city, but the question may nonetheless be asked! Teach us, our masters, how can this be justified?

What is the source for exempting yeshiva students and Torah scholars from an obligatory war fought to defend Israel from those who come to destroy her, God forbid? How can you pass it off as if it were halakhah or *da'at Torah* that yeshiva students need not register or serve? Have we not learned that when it comes to saving a life—not many lives, just one—"these things are done by the leaders of Israel"¹ and by *the scholars*² "in order to teach the halakhah to the nation"³ Was any distinction made whether or not it is time of learning Torah that is to be lost? If this is the case in the saving of one life, how much more so in the saving of tens of thousands of Jews?

individual's life—or perhaps the lives of many individuals. But there is certainly no disagreement when it comes to saving *kelal Yisra'el*—surely there is no need to review the unanimous opinion that a defensive war fought to save Israel from her enemies is an obligatory one⁷ of which it has been said, “All must go, even a bridegroom from his room and a bride from under her *huppah*.”⁸ How have we arrived at the conclusion that scholars are not included in this obligation? If our generation merited everyone studying Torah, would we allow our enemies to ravage our land and kill our people without taking up arms to defend ourselves? We were not worthy, but thank God that there are people ready to stand firm and fight! What source have we for a hierarchy of obligation regarding participating in a war to save Israel from its enemies?

“Rabbis do not need guarding”?¹⁶ God Almighty! When actual lives are at stake may we rely on miracles? In 1929 at Hebron (such a calamity should never occur twice!) didn't young students of the yeshiva, whose holiness shone like stars in the sky, fall before the malicious enemy? Please, did these martyrs need guarding or not? And those same murderous Arabs are still the enemy today! If you understand that the scholars need no guarding in relatively peaceful times and are exempt from building the protective walls,¹⁷ what consequence has this when compared to a life-and-death struggle, a war which is a *mitsvah* and in which all are obligated? The defense authorities ordered everyone to cover all windows as protection against shattering glass in case of an air raid. Would anyone think that some rabbis will not do so, claiming, “Rabbis do not need guarding”? Did anyone absorbed in Torah study exempt himself from this? Why did rabbis leave areas under enemy fire along with the rest of the general population? Why did they not rely on this maxim? Is this *da'at Torah*? They took this Torah concept out of context and used it improperly, while if it were used in its proper context it would be a valuable pearl.

Synthesis: Rav Lichtenstein

18. Ideology of Hesder, Tradition Fall 1981

Ideal not

Compromise

and halakhic decision. We—at Yeshivat Har Etzion, at any rate—do not advocate Hesder as a second-best alternative for those unable or unwilling to accept the rigors of single-minded Torah study. We advocate it because we are convinced that, given our circumstances—would that they were better—military service is a *mitsvah*, and a most important one at that. Without impugning the patriotism or ethical posture of those who think otherwise, we feel that for the overwhelming majority of *b'nei torah* defense is a moral imperative.

Hence, to the extent that the term Hesder, “arrangement,” connotes an accommodation arrived at between conflicting sides, it is somewhat of a misnomer. Hesder is not the result of a compromise between the respective positions of *roshei yeshivah*, and the Ministry of Defense. It is rather a compromise with reality. We do occasionally argue with the generals over details and they do not always sufficiently appreciate the preeminence of the spiritual factor. The basic concern with security, however, is ours no less than theirs.

Of course, that concern must be balanced against others. *Knesset Yisrael* needs not only security but spirituality—and ultimately, the former for the sake of the latter. Those who, by dint of knowledge and inspiration, are able to preserve and enrich our moral vision and spiritual heritage, contribute incalculably to the quality of our national life; and this must be considered in determining personal and collective priorities. Hence, while we of yeshivot Hesder, feel that training and subsequent reserve status for men should be virtually universal—spiritual specialization being reserved, at most, for a truly elite cadre²—the length of post-training service should be justifiably briefer than that of those unable or unwilling to make a comparable spiritual contribution. The military establishment, I might add, generally understands this. Junior officers, currently concerned with keeping good soldiers in their units, sometimes complain about what they regard as this inequity. However, higher level commanders, more keenly aware of the total picture and the longer term, recognize the value of the spiritual aspect of Hesder as inspirationally significant, for *b'nei yeshivah* as well as their comrades, in the event of war. It should be emphasized, however, that, from a Torah per-

Gemilus Chasadim

This account of lion-hearted *avot* and their sword-wielding disciples may fall strangely upon some ears. Although we don't like to admit it, our Torah world, too, has its vogues, and, in some circles, much of the Ramban on *Bereshit*—the real Ramban, honestly read and unflinchingly understood—is currently passé.¹³ The fact, however, remains: the primary tradition is Hesder.

The reason is not hard to find. The halakhic rationale for Hesder does not, as some mistakenly assume, rest solely upon the *mitsvah* of waging defensive war. If that were the case, one might conceivably argue that, halakhically, sixteen months of army service was too high a price to pay for the performance of this single commandment. The rationale rather rests upon a) the simple need for physical survival and b) the fact that military service is often the fullest manifestation of a far broader value: *gemilut ḥasadim*, the empathetic concern for others and action on their behalf. This element, defined by Shimon Hatsaddik as one of the three cardinal foundations of the world,¹⁴ is the basis of Jewish social ethics, and its realization, even at some cost to single-minded development of Torah scholarship, virtually imperative. The Gemara in *Avodah Zarah* is pungently clear on this point:

Not Black and White

considered. I fully appreciate the contribution of non-Hesder yeshivot to our spiritual life; I grant that they contain some individuals who presently serve their country well by devoting themselves to Torah exclusively—and this not because they might make poor soldiers but because of their spiritual potential; and, much as I would like the great majority of their students to modify their course out of personal conviction, I have no desire to legislate them out of existence or into yeshivot Hesder. I realize, moreover, that some of the arguments I have raised against full exemption might be pressed by others against the abbreviation of service; and that just as I would vindicate the latter on the basis of spiritual need, so may others justify the former for the same reason. However, I feel strongly that, at the very least, the current proportion of hesder to non-Hesder yeshivot is totally out of kilter. Surely, we dare not acquiesce in the protracted spiritual desiccation of *b'nei torah* at a critical juncture in their lives. However, the ethical alternative should not be self-determined *carte blanche* exemption. Hesder, conceived and implemented not as a compromise but as a bold response to a difficult dilemma, should be the standard, rather than the exception. It is the direction which, upon searching examination of the issue, Torah leadership should seek to promote—as a norm, not as a deviant.

The Privelege

torical vision. Standing in tears atop Har Hazeitim, the bleak sight of *kol hamekudash mehavero harev yoter mehavero*³⁷ stretching before him, what would the Ramban have given to head a yeshivat Hesder?